

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 2024/60732-7
Saksbehandler: Gisle Nondal
Dato: 21. juni 2024
Deres ref.:

Høringsuttalelse - forslag til ny gjødselbrukforskrift

Med bakgrunn i byrådssak [1172/24](#), behandlet av byrådet i Bergen 20.06.2024, oversendes med dette høringsuttalelse fra Bergen kommune:

§ 8. - Lagring og plassering av tørr organisk gjødsel direkte på bakken

Bergen kommune produserer i dag ca. 12.000 tonn biorest som er et restprodukt fra rensing av avløpsvann med etterfølgende slambehandling (biogassproduksjon). Dette er en kontinuerlig prosess. Bergen kommune har ikke mellomlager for denne bioresten og er derfor avhengig av ekstern leverandør for mottak og videre håndtering. I dag blir ca. 50 % fraktet med tog til Østlandet for bruk som gjødselprodukt på kornareal og 50 % blir brukt til jordproduksjon/jordforbedringsmiddel på Vestlandet. Dagens løsning har en betydelig kostnad, men for Bergen kommune er det nødvendig å ha avtaler om mottak som sikrer kontinuerlig avsetning av bioresten. Samtidig er det for Bergen kommune en målsetning å gjenvinne mest mulig av ressursene i avløpsslammet, og med særlig fokus på fosfor. For landbruket på Østlandet er det i tillegg sentralt at bioresten gir en god jordstruktur som hindrer erosjon og gode vilkår for plantevekst. Det er også fokus på å redusere klimagassavtrykket mest mulig. Vi er kjent med at vår leverandør ikke har sentrale mellomlagringsareal for vår biorest og er avhengig av å få mellomlagret dette lokalt hos bønder før bruk.

I utkast til ny gjødselbrukforskrift, settes det i § 8 siste ledd, krav om at lagring på bruksstedet av gjødselvarer mottatt utenfra, og som er klar til bruk, bare kan skje i et gitt tidsrom. Dette vil bety at blant annet biorest bare kan kjøres ut til mottakerne i vekstsesongen, iht. § 14 vil dette si perioden 1. mars til 1. september som samsvarer med krav til spredetidsperiode. Bergen kommune vil da måtte etablere et sentralt mellomlager tilsvarende 1-1,5 år årsproduksjonen. Det vil være svært problematisk å etablere et slikt mellomlager innenfor Bergen kommune, og det vil føre til en betydelig økning i transport, logistikk, klimagassutslipp og kostnader ved å transportere all biorest til et ekstra lager utenfor kommunen. Med allerede store utfordringer med å finne egnet areal til både renseanlegg og biogassanlegg, vil det trolig kreve mange år å finne egnede lagringsareal og få nødvendige tillatelser for bruk. Bergen kommune er enige i at det er viktig at lagring kan skje der hvor grunnforholdene gir god infiltrasjon og i tilstrekkelig avstand fra vannforekomster slik at det ikke medfører forurensning, men dette kan også ivaretas ved lokal lagring hos kunder i landbruket så lenge bioresten har et tørrstoffinnhold på mer enn 25 %. Blir forslag til avvikling av lokal lagring hos kunder vedtatt, er det behov for lange overgangsordninger for å finne nye løsninger.

§ 14 - Krav til spredetidspunkt

Kystkommuner på Vestlandet har naturlig lengre vekstsesong enn f.eks. indre Østlandet. Dette har innflytelse på spredetidspunktet og muligheter for dispensasjoner (§ 14). I tillegg vil klimaendringene oftere føre til uår, og naturkatastrofer som tørke og flom. I uår vil det bli

vanskelig å balanse-gjødse, og utfordrende med redusert fleksibilitet på utvidet spredningsvindu om høsten. Bergen kommune ser behovet for mer fleksibilitet i forskriften til å takle slike situasjoner med lokale tilpasninger.

§20 - Begrensninger for tilførsel av fosfor på jordbruksareal

På Vestlandet er tap av grovfôr til hjort et kjent problem, og Bergen kommune mener at forskriften (§ 20) ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til dette ved setting av maksgrense for P/dekar/år for Vestland fylke. Bergen kommune ber om at beiteskader på eng forårsaket av hjort blir tatt med i beregningen.

§§26, 30 – tilsyn og kontroll

Det er et mål om å øke selvforsyningsgraden samtidig som fosforbruken skal reduseres. Dette er en vanskelig balansegang, som vil kreve mye ekstra ressurser for å oppnå. Dette vil innebære mer rapportering og dokumentering både for bonde og offentlig sektor. Kommunene skal ha ansvar for tilsyn og kontroll med det nye regelverket (§§26, 30). En innstramning på bruk av P/dekar/år vil kunne kreve mer spredeareal (§ 16, 2. ledd), spesielt for de som driver med melkeproduksjon. For noen vil det, som en direkte konsekvens, bli behov for å investere i større gjødsellager. Generelt er det lite innmarksbeite per dags dato som er godkjent som spredeareal, noe som medfører at det vil være en stor jobb for kommunene å få godkjent alt innmarksbeite som det blir søkt om. Bergen kommune stiller her spørsmål ved kapasiteten til kommunene og landbrukskontorene.

Øvrige innspill til forskriften:

Når det gjelder de andre bestemmelsene i Gjødselbruksforskriften, spesielt de som omhandler spredetidspunkt og tillatt spredningsmengde pr areal, så er man blitt gjort kjent med at flere av de foreslåtte endringene vil redusere etterspørselen etter biorest fra avløpsslam som et gjødselprodukt samtidig som at arealbehovet til spredning vil øke. Dette tilsier at det kan bli svært vanskelig å innfri målet om at biorest skal inngå i den sirkulære økonomien og gi et størst mulig gjenbruk og gjenvinning av ressurser.

Bergen kommune forsøker å ha mest mulig lokal bruk av vår biorest og derfor brukes i dag ca. 50 % av Bergens biorest til produksjon av ulike jordforbedringsmidler. Det er viktig at nytt regelverk gir mulighet for bruk av disse råstoffene til produksjon av anleggsjord og ulike jordprodukter. Kvalitetskravene må settes på sluttproduktet og det er viktig at det ikke legges uhensiktsmessige volumbegrensninger på biorest-andelen som ikke har en faglig begrunnelse. Dette for å sikre gjenbruk av organisk avfall (slik som hagekompost eller behandlet avløpsslam/biorest) i stedet for økt bruk av jomfruelig torv eller jord som myr og matjord.

Bergen kommune er avhengig av å ha leverandører i et marked som kan håndtere vår biorest på en miljøriktig og bærekraftig måte. Faglige vurderinger og høringsuttalelser både fra Norsk Vann som vår bransjeorganisasjon på dette feltet, samt fra ulike leverandører som i dag mottar vår biorest, er med på å belyse den utfordringen man står overfor som produsent av biorest fra avløpsslam sett i lys av utkast til både gjødselbruk- og gjødselvareforskriften. Bergen kommune vil derfor i stor grad støtte seg til deres høringsuttalelser.

Med hilsen
Seksjon for næring og landbruk

Dokumentet er godkjent elektronisk.